

111 Kompania Ochrony Mostów (cz.3) – Włosi polegli w służbie Wojska Polskiego

Poniższy artykuł jest bezpośrednim rozwinięciem historii polsko-włoskiej kompanii opisanej na łamach „Naszego Świata” i prezentowanej na stronach portalu „PoloniainItalia”, służy natomiast przedstawieniu, gdzie w rzeczywistości znajdują się miejsca wiecznego spoczynku poległych żołnierzy z tajnego oddziału 2. Korpusu Polskiego.

Niestety, zawartość zebranych dokumentów oraz wynik ustaleń przyjętych w trakcie przeprowadzonej wizji lokalnej, a podjętej celem odnalezienia nieznanych dotychczas miejsc wiecznego spoczynku poległych Włochów, prowadzą do stwierdzenia, iż dotychczasowy stan sprawy pozostaje czarną kartą na honorze Wojska Polskiego jak i cywilnych władz Rzeczypospolitej. Prezentowany artykuł jest jednocześnie kolejnym otwartym apelem skierowanym do najwyższych władz polskich i włoskich o godne upamiętnienie poległych żołnierzy z polsko – włoskiego oddziału 2. Korpusu Polskiego.

Army Form W 3372.

GRAVES REGISTRATION REPORT FORM

Report No. PGRU/2105/TN Schedule No. _____

Place of Burial XX Civ. Com. LORETO

Commune 17 Map Reference Sheet 118

The following are buried here: 1:100,000 708282

Regiment	Army No.	Name and Initials	Rank	Date of Death	Cross erected or G.R.U'd.	Plot, Row and Grave
Karp. Pułk Ułanów	4/III	WIATR	K. WOpl.	13.7.44	GRU'd	C-7 ✓
Karp. Pułk Ułanów	3/III	JURKIEWICZ	C. 2/Lt.	9.7.44	"	C-8 ✓
Karp. Pułk Ułanów	13/III	KUROWSKI	W. 2/Lt.	10.7.44	"	C-9 ✓
II Komp. Commando	18 <i>Italian</i>	GAPOSTO	G. L/Cpl.	9.7.44	"	C-10
Karp. Pułk Ułanów	10/III	WIERZBICKI	Z. Cpl-Cad.	9.7.44	"	C-11 ✓
I Komp. Pol. Commando	14/III	KLIMCZAK	R. Pte	11.7.44	"	C-12 ✓
II Komp. Pol. Commando	<i>Italian</i>	DIMENNA	G. Pte	15.7.44	"	C-13
Karp. Pułk Ułanów	134/III	KILKUS	J. Pte	17.7.44	"	C-15 ✓
Karp. Pułk Ułanów	131/III	BOCHENSKI	A. 2/Lt.	18.7.44	"	D-10 ✓
	5/III	JURASZEK	S. Sgt.	18.7.44	"	D-11 ✓
III Komp. Commando	54 <i>Italian</i>	CIAMARRA	C. Pte	22.7.44	"	D-12
O i/o. No. 1. Section						
2.8.44. Polish Graves Registration Unit.						
<i>Concentrated to Pol. War Cem Loreto 03/002/</i>						

- 8 OCT 1945

Włosi polegli w służbie Wojska Polskiego spoczywali tymczasowo w Loreto obok kpr. pchor. Z. Wierzbickiego, towarzysza broni ze 111-tej kompanii, strz. R. Klimczaka z Samodzielnej Kompanii Commando mjr. W. Smrokowskiego oraz zasłużonego ppor. A. Bocheńskiego z Pułku Ułanów Karpackich. Wykreślenia czerwoną linią oznaczają pozostawienie poległych Włochów na tutejszym cmentarzu komunalnym. Pozostali żołnierze 2. Korpusu Polskiego oznaczeni są w dokumencie z 8 października 1945 r. jako przeniesieni po ekshumacji na wznoszony cmentarz wojenny u stóp Bazyliki Loretańskiej.

GRAVES REGISTRATION REPORT FORM

Report No. PGRU/2105/TN

Schedule No.

Place of Burial **IX Civ. Cem. LORETO**Commune **17**Map Reference **Sheet 118**

The following are buried here:

1:100,000 **708252**

Regiment	Army No.	Name and Initials	Rank	Date of Death	Cross erected or G.R.U'd.	Plot, Row and Grave
Karp. Pułk Ulanów	4/III	WIATR	K. WOpl.	13.7.44	GRU'd	✓ C-7 ✓
Karp. Pułk Ulanów	5/III	JURKIEWICZ	C. 2/Lt.	9.7.44	"	✓ C-8 ✓
Karp. Pułk Ulanów	13/III	KUROWSKI	W. 2/Lt.	10.7.44	"	✓ C-9 ✓
II Komp. Commando	19	CAPOTOSTO	G. 1/Cpl.	9.7.44	"	C-10 ✓
Karp. Pułk Ulanów	10/III	WIERZBICKI	Z. Cpl-Cad.	9.7.44	"	✓ C-11 ✓
I Komp. Pol. Commando	14/III 4/III	KLIMCZAK	R. Pte	11.7.44	"	✓ C-12 ✓
II Komp. Pol. Commando		DIMENNA	G. Pte	13.7.44	"	C-13 ✓
Karp. Pułk Ulanów	134/III	KILKUS	J. Pte	17.7.44	"	✓ C-15 ✓
Karp. Pułk Ulanów	131/III	BOCHENSKI	A. 2/Lt.	18.7.44	"	✓ D-10 ✓
	5/III	JURASZEK	S. Sgt.	18.7.44	"	✓ D-11 ✓
III Komp. Commando	54	CIAMARRA	G. Pte	22.7.44	"	D-12 ✓
2.8.44.		O i/c. No. 1. Section				
		Polish Graves Registration Unit.				
		<i>Concentrated to Loreto Pol. War Cem. 25/0021</i>				

M.M.P. & P. Coy., S.A.E.C.—2069/43—50,000—(132/UDF/2)

ITALIAN-DEAD.

GRAVES REGISTRATION REPORT FORM

Report No. PGRU/2124/HL

Schedule No.

Place of Burial **Civ. Cem. Porto S. Giorgio**Commune **17**Map Reference **Sheet 125**

The following are buried here:

1:100000

837973

Regiment	Army No.	Name and Initials	Rank	Date of Death	Cross erected or G.R.U'd.	Plot, Row and Grave
2 Komp. Commandos		CONTI Enea	Pte	16.7.44	GRU'd	3-B-4
2 Komp. Commandos		GREGORICZ A.P.	Pte	16.7.44	"	3-B-5
		O i/c Nr. 2 Section				
		Polish Graves Registration Unit				
24.7.1944		<i>Stoyanica 2/4</i>				

M.M.P. & P. Coy., S.A.E.C.—2069/43—50,000—(132/UDF/2)

Army Form W 3372.

GRAVES REGISTRATION REPORT FORM

Report No. **Polish PGRU/HL/2190** Schedule No. _____

Place of Burial **Military Plots -OSTRA VETERE Civ.Cem.**

Commune **17** Map Reference **Sheet 117**

The following are buried here: **1:100,000 242472**

Regiment	Army No.	Name and Initials	Rank	Date of Death	Cross erected or G.R.U'd.	Plot, Row and Grave
2 Komp. "Commando"	?	D'ALTORIO	G. Pte	19.8.44	GRU'd	A-1 ✓
2 Komp. "Commando"	?	RICCI	P. Pte	20.8.44	"	A-3 ✓
2 Komp. "Commando"	?	MAROCCHI	G. Pte	20.8.44	"	A-4 ✓
Identification: Particulars from cross and AFW 3314						
O 1/c. No. 2. Section						
Polish Graves Registration Unit.						
<i>Henryk 2/4</i>						
10.10.44.						

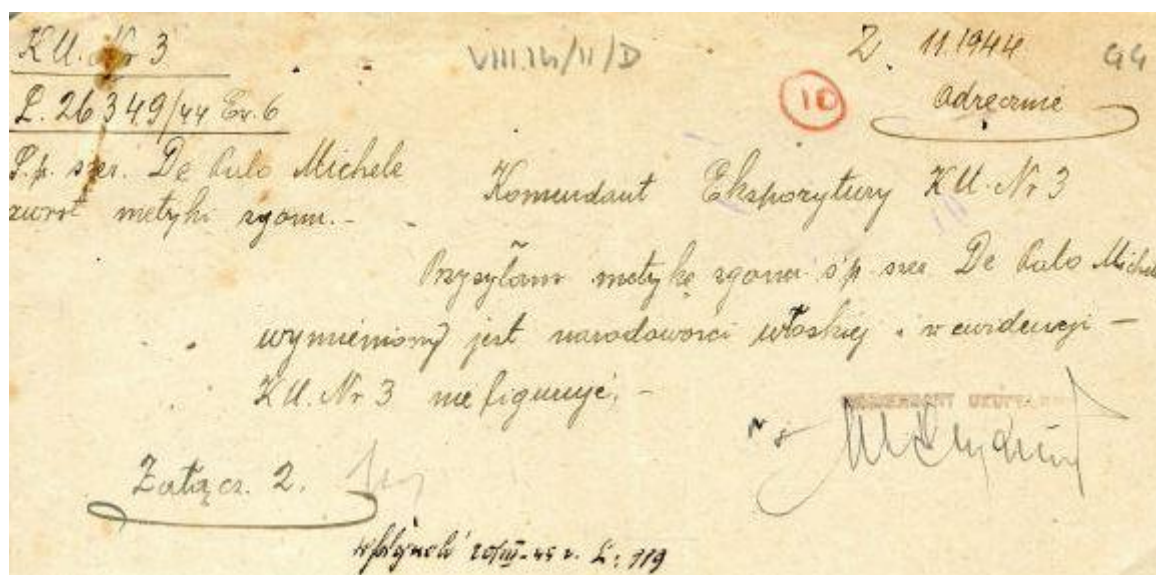
M.M.P. & P. Coy., S.A.E.C.—2069/43—50,000—(132/UDF/2)

111 Kompania Ochrony Mostów była w rzeczywistości wydzielonym oddziałem do zadań specjalnych, pozostającym w dyspozycji dowódcy wywiadu 3. Dywizji Strzelców Karpackich. Dotyczy to zarówno początkowego okresu istnienia tej jednostki od marca do czerwca 1944, kolejno w ramach Zgrupowania Commando, jak i od końca lipca 1944 roku w składzie Pułku Ułanów Karpackich, aż do momentu rozformowania w połowie października 1944 r. W ostatnim etapie służby wojennej część włoskich ochotników przydzielono jako trzon 4. kompanii w Brygadzie Maiella.

Polsko-włoski pluton kpr. pchor. Z. Piątkiewicza. (IPMS)

Istotnym pozostaje, że dokumenty dotyczące włoskich żołnierzy służących w Wojsku Polskim nie figurowały w oficjalnym archiwum Komendy Uzupełnień nr 3, obejmującej żołnierzy Dywizji Karpackiej.

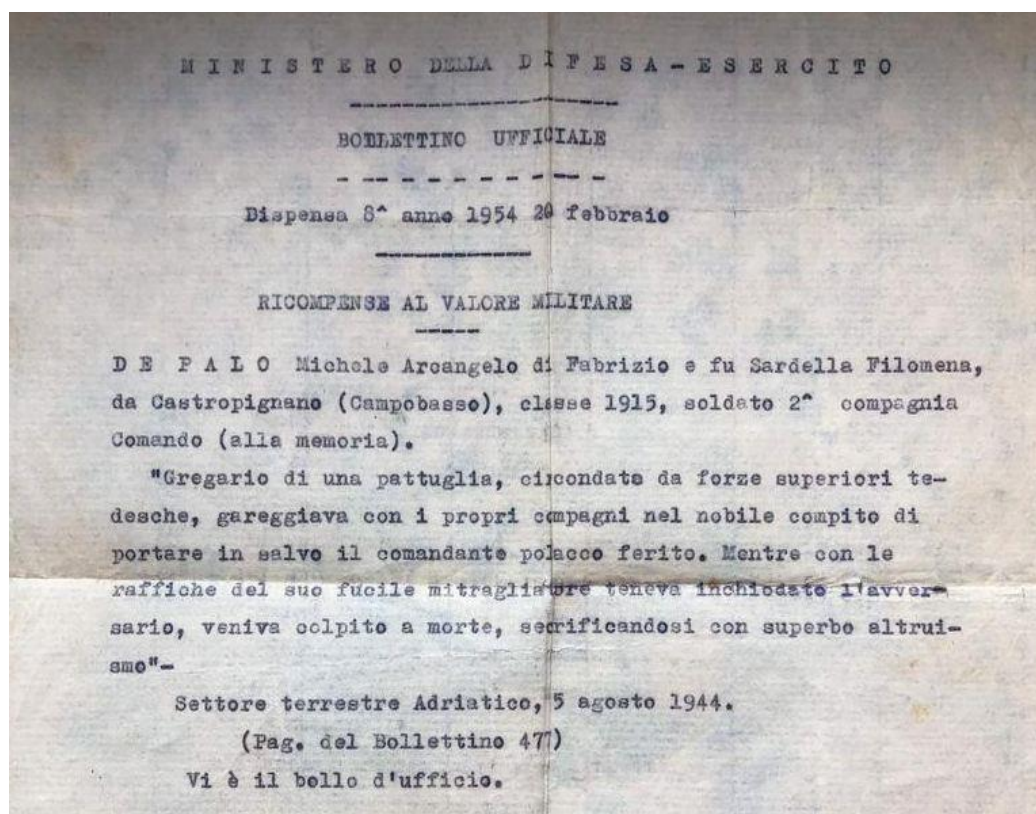
Przypomnijmy, że Włosi ze 111. KOM biorący udział w bitwie o Monte Cassino zostali pominięci przy odznaczeniu Krzyżami Pamiątkowymi Monte Cassino oraz w latach 90. Krzyżami Czynu Bojowego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Ten haniebny stan rzeczy pośrednio wyjaśnia dokument [Opinia R.III, W sprawie nadania odznaczeń bojowych żołnierzom włoskim] z 5 grudnia 1944 roku, złożony w archiwum IPMS w Londynie o sygnaturze A.XII.I/66 B. Z treści przywołanego dokumentu wynika, iż gen. Władysław Anders ponawiał kilkakrotnie na przestrzeni 1944 roku zapytanie do Naczelnego Wodza gen. Kazimierza Sosnkowskiego o przyznanie uhonorowań dla Włochów. Sprawa ta została jednak uzależniona od nieprzychylnych postanowień polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych i brytyjskiego War Office. Innymi słowy, polskie władze cywilne obawiały się negującej opinii i uzależniały swoje stanowisko od decyzji władz brytyjskich. Wszystko wskazuje na to, iż przez dziesięciolecia nadal należymy do kategorii państw pozbawionych prawa do samostanowienia i pozostawimy Włochów poległych w służbie 2. Korpusu Polskiego w objęciach niepamięci.

Należy podkreślić z całą stanowczością, że omawiana sprawa dotyczy obywateli włoskich, którzy podczas 2. wojny światowej służyli w Wojsku Polskim, walcząc i ginąc ramię w ramię ze swoimi polskimi towarzyszami broni. Jest to historia nadwyraz wyjątkowa i godna szczególnej uwagi.

De Palo Michele Arcangelo uhonorowany pośmiertnie 27.12.1953 r. przez władze Republiki Włoskiej najwyższym odznaczeniem wojskowym *Medaglia d'Oro al Valor Militare* [Złotym Medalem za Męstwo Wojskowe] oraz *Croce al Merito di Guerra* [Krzyżem Zasługi Wojennej]. Na fotografii prezentowany jest duplikat tego odznaczenia znajdujący się w zbiorze burmistrza Castropignano p. Nicola Scapillati, wnuka p. Maria Marrone (żony poległego, przyp. autora). De Palo Michele Arcangelo w dniu śmierci osierocił 8-letniego synka Antonio, który w okresie powojennym wyemigrował do Kanady zabierając ze sobą oryginał odznaczenia. Antonio De Palo zmarł w latach 60.

Uzasadnienie nadania najwyższego włoskiego odznaczenia wojskowego śp. De Palo Michele Arcangelo za czyn wyniesienia w walce swego polskiego dowódcy na Montaiate pod Pergola 5 sierpnia 1944 r.

20.IX.1944
COMANDO DELLA ARMATA POLACA
DISTINTA FAMIGLIA DE PALO MICHELE

Questo Comando con dolore comunica, che vostro figlio
e caduto sul campo di battaglia combattendo valorosamente in difesa de-
lla Patria e per la Libertà e il Diritto di tutti popoli civili.
La nostra Patria non dimenticherà il sacrificio di vostro figlio
e lo onorerà come ogni soldato polacco, che in egual modo ha
immolato la vita per la grande Polonia. Il soldato De Palo Michele
e caduto nell'attacco del giorno 5.VIII.44 per la conquista di
Monte Ajato la sua salma pietosamente trasportavi per volere
di questo Comando si trova nel cimitero di Cancelli
Il soldato DE PALO si prodigava eroicamente ed efficacemente
nella conquista della posizione di Monte Ajato e il nostro Generale
d'Armata ha decorato Lui nel registro di Compagnia una lode spe-
ciale. Questo Comando non dimenticando il sacrificio di vostro figlio
avrà il dovere di interessarsi della sua famiglia e aiutarla in tutto
che gli sarà possibile e in ogni modo.

SALUTIAMO NELLA GLORIA DEI EROI CADUTI PER LA PATRIA

COMANDANTE DI COMPAGNIA
P. FELIKS TENIATE

List dowództwa polskiego z 20 września 1944 r. do Rodziny poległego De Palo Michele Arcangelo, gdzie m.in. czytamy: „Nasze Dowództwo z wielkim bólem zawiadamia, iż wasz syn poległ na polu bitwy walcząc bohatersko w obronie Ojczyzny, za Wolność i prawa wszystkich cywilizowanych narodów. Ojczyzna nasza nie zapomni ofiary złożonej przez waszego syna i uhonoruje go tak jak honoruje każdego żołnierza polskiego, który poświęcił swe życie dla wielkiej Polski...Nasze Dowództwo, nie zapominając ofiary złożonej przez waszego syna wyraża obowiązek opieki nad waszą rodziną i udzielenia jej pomocy na wszystkie możliwe sposoby”.

Podczas bitwy o Ankonę oraz w walkach o przełamanie linii Gotów poległych Włochów ze 111. Kompanii Ochrony Mostów – 2. Kompanii „Commando” pochowali polscy towarzysze broni z 2. Korpusu Polskiego. Pochówków dokonano na cmentarzach komunalnych w Loreto, Porto San Giorgio, Cancelli oraz w Ostra Vetere. Na cmentarzach tych wyznaczone były kwatery dla poległych żołnierzy polskich i pośród nich pochowano w mundurach Wojska Polskiego dziewięciu poległych Włochów i jednego Jugosłowianina z kompanii por. Feliksa Kępy.

Cmentarz komunalny w Loreto znajduje się w bliskiej odległości na wschód od Villa Costantina. Na podstawie wojennej mapy (zbiory autora).

Dom „Contadino” na Monte Freddo i miejsce przed schodami, gdzie poległo i zostało rannych wielu żołnierzy z kompanii por. Feliksa Kępy. Foto K. Piotrowski, VII 2019 r.

Polska kwatera wojenna na cmentarzu komunalnym w Loreto w lipcu 1944 roku i w Wielki Piątek 2023 r.

Groby poległych Włochów ze 111. Kompanii Ochrony Mostów zidentyfikowane przez autora w Wielki Piątek 2023 r. na cmentarzu komunalnym w Loreto.

PARL. UL. ANCHW. KARPACKICH
Lekarz Państwowy

VIII, 14/II/D

20

108

Mp. 15 lipca 1944

Świadek zgonu -

Świadek zgonu sier. DIMENNA Giuseppe - z Kłockiej
Kompanie Commando 122 -

Data zgonu: 15 lipca 1944.

Przyczyna zgonu: Rana deszczowa kłockiej polzki, głowy z 27.
miodnikiem.

Poległ od postrzału artylerii upła seroni palk s m. Frass
kto m. Sumane (Kłockiej)

Maryja ppłk.

L. 184.

VIII, 14/II/D

20

Wzór Nr 8. — Duszp.

Świadek zgonu. Poznańskie.

Nazwa jednostki

METRYKA ZGONU

Nazwisko i imię DIMENNA GIUSEPPE	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: Strzelec	Śmierci: 15/VII-44	Pogrzebu: 15/VII-44	Hs. Mahinowski <i>[Signature]</i>
Jedn. ewid.: Commando Nr znaku tożsamości:	Łowisko Om. Cym. Hs. 10/4		
Dzień i rok urodzenia: 22/IV-1922.	Przyczyna śmierci: Poległ na polu choru-ty.	Nazwisko, imię, stopień lekarza	
Miejsce (gmina): Angone	Swiadekowie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:		
Powiat	Nr grobu: 29.		
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. panieńskie matki:			
Stan kawaler (kawaler, żonaty, wdowiec)			
Wzrost: 182 cm. 102			
Zawód cyw.:			
Czy żonaty. Św. Sakrament:			

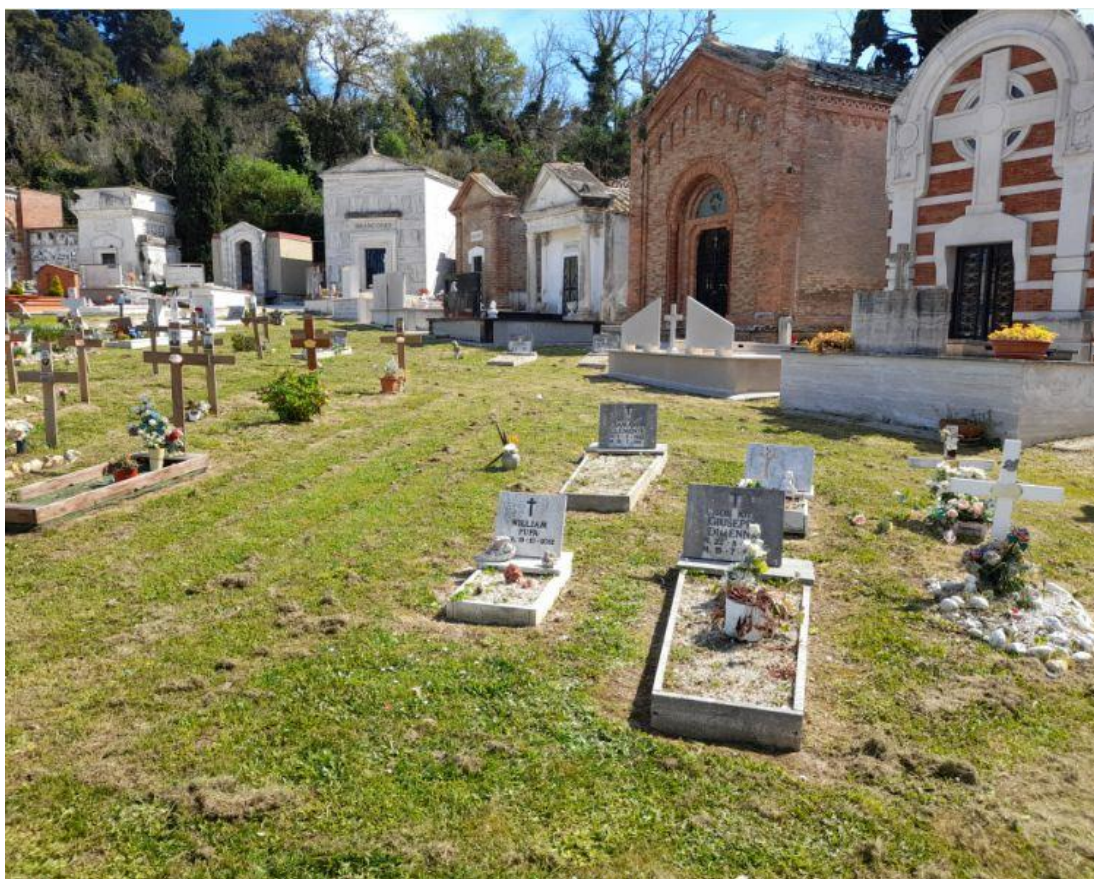
dnia **29/X-1944 r.**

[Signature]
podpis kapłana.

Drakarda Polowa A.P.W.
1000-VII-44.

Mogiły na cmentarzu komunalnym w Loreto z nieistniejącymi nigdy imionami i nazwiskami żołnierzy 2. Korpusu Polskiego. Z wielkim prawdopodobieństwem można stwierdzić, że groby te skrywają szczątki CAPOTOSTO GINO oraz SCHIAVONE SALVATORE. Inskrypcje te to wynik zatarcia pierwotnych oznaczeń na mogiłach wojennych i wymiany ich kilkadziesiąt lat po wojnie [uwagi autora].

Na dwóch powyższych fotografiach prezentowana jest szczegółowa lokalizacja czterech mogił poległych żołnierzy ze 111. Kompanii Ochrony Mostów na cmentarzu komunalnym w Loreto.

Brama starego cmentarza komunalnego w Loreto, gdzie tymczasowo w 1944 r. pochowano kilkuset poległych żołnierzy 2. Korpusu Polskiego.

Brama cmentarza komunalnego w Porto San Giorgio, gdzie w 1944 r. tymczasowo pochowano ponad stu żołnierzy polskich, w tym dwóch ze 111. KOM. Odpowiedź władz miasta z 2.3.2023 r. na list autora informuje, iż Conti Enea Vincenzino i Gregoric Aleksander Piotr nie figurują w spisie pochowanych tutaj cmentarza. Ich groby zatart czas lub po ekshumacji szczątki NN przeniesiono do ossuarium.

VII 19/29 77

Wzór Nr 8. — Duzp.

METRYKA ZGONU

(21)

Suf. Rm. p. Joon. Porucznik.

Nazwa jednostki

Nazwisko i imię CAPOTOSTO SINO	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: R. strzelec	Śmierci 9/VII-44	pogrzebu 10/VII-44	
Jedn. ewid.: Comma 60 Nr znaku tożsamości: 18	Coppo Anmaria	Em. Cynt. wiatka mijalona	
Dzień i rok urodzenia 28/VI-1922	Przeżyła śmierci: Rylet na polu chwały		
Miejsce (gmina) Castel di Sangro			Nazwisko, imię, stopień lekarza
Powiat			
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. pamięskie matki:			
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec) kawaler	Świadkowie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:		Nr grobu: 27
Wyznanie: Rzym. kat			
Zawód cyw.:			
Czy żłop. Św. Sakrament: Tak			

M. p. , dnia 26/X- 1944 r.
Ks. Sław. Lutyś
podpis kapłana

Drukarnia Polowa A.P.W.
3050-VII-44.

L-Dz. Rm. 3. 36949/44
VIII. 14/11/6.

Wzór Nr 8. — Duzp.

METRYKA ZGONU

(43) 232

Suf. Rm. p. Joon. Porucznik.

Nazwa jednostki

Nazwisko i imię SRESOROWICZ ALEKSANDER-PIOTR	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: str.	Śmierci 16/VII-44	pogrzebu 17/VII-44	
Jedn. ewid.: 24000 p. Comma 60 Nr znaku tożsamości: 130/113		Em. Cynt. S. Siorgio 12 B-3.	Ms. Gąsiorok Szczęsny
Dzień i rok urodzenia 16/VII-1926.	Przeżyła śmierci: Kosma klatki pierniowej		
Miejsce (gmina)			Nazwisko, imię, stopień lekarza
Powiat			
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. pamięskie matki:	Świadkowie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:		ks. Jankowski kapł. lek
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec)			Nr grobu:
Wyznanie: Rzym. kat			
Zawód cyw.:			
Czy żłop. Św. Sakrament: Tak			

M. p. , dnia 10/X- 1944 r.
Ks. Sław. Lutyś
podpis kapłana

Drukarnia Polowa A.P.W.
3050-VII-44.

2 Baon Komandosów /zmot/ Vin 13/29
L.dz.: 529/45.

M.p.dnia 20.marca 1945 r. 80

(21)
Szef Duszp.Jedn.Pozadywiz.
1 Rzut D-twa 2 Korpusu.

Pismo L.dz.: 179/45 zwracam z wyjaśnieniem, że zgrupowanie Commando nie istnieje /istniało w czasie walk o Anconę/. st.strz. Capotosto Gino należał prawdopodobnie do III Komp.Ochrony Mostów, która to Kompania w czasie walk o Anconę należała do zgrupowania Commando i obecnie prawdopodobnie została rozwiązana.

Dowódca Baonu Komandosów

[Signature]
/Smrokowski Władysław, mjr./

vin.14/11/6 229

W Y C I A G . E W I D E N C Y J N Y . (43)

Stopień	NAZWISKO I JMIE	ROČZNIK I NR.EWID.	DATA WSTĄPIENIA DO . A.P.	PRZEBIEG SŁUŻBY WOJSK	U W A G
Przelece	GREGORIC ALEKSANDER	16.VIII. 1926/103	20.VI.1944.	Zgłosił się jako ochotnik	Rodzina zamieszkuje VILLA.DECAN I

DOWÓDCA KOMPANII
[Signature]
/-/ KĘPA POR

5. San. Osr. Bwak.

5. SAN. OSTR. BWAŁ.

227

(Nazwa Oddziału względnie
wojskowego zakładu leczniczego i t.p.)

VIII. 16/II/G

(43)
(Miejscowość)

dn 16. VII. 44

44

L. Ks. G1. 9042/44.

WOJSKOWO - LEKARSKIE ŚWIADECTWO ŚMIERCI

1. (Wypełnia lekarz)
1. Nazwisko i imię **GREGORICZ ALEKSANDER**
2. Przydział służbowy *Soldato* - Nr. Ewid. *UR KRONIK*
3. Stopień wojskowy *UR KRONIK*
4. Data śmierci *16. VII. 44; godz. 050.*
5. Przyczyna śmierci *postrzał głowy - krwawie*
a) choroba naturalna
/podać rozpoznanie lekarskie po
polsku, z wymienieniem cierpienia
podstawowego lub najważniejszego
oraz chorób współistniejących
jakoteż powikłań.
b) wypadek nieszczęśliwy *w akcji*
/wymienić rodzaj wypadku/
c) samobójstwo
/wymienić rodzaj samobójstwa/
d) zabójstwo
/wymienić rodzaj zabójstwa/
6. Pomoce lekarskie
a) podczas choroby.
b) podczas wypadku lub też przed śmiercią.
7. Związek przyczynowy śmierci ze służbą wojskową
/istniejący, przypuszczalny, nieistniejący.
8. Świadectwa /orzeźnienie/ wojskowo-lekarskie
/daty i liczby porządkowe/.
9. Wyniki sekcji i rozpoznanie pośmiertne.

*Transfuzja płasmy
(49. Cz. Transf.)*

Jakubowski Kpt
/czytelny, całkowity podpis lekarza/

Dr Jakubowski
Kpt. Lek.

5. San. Ostr. Ewak. 5. SAN OSTR. EWA.
 Nazwa Oddziału względnie
 wojskowego załadu leczniczego i t.p. VIII. 14/11/C (21) da 16. VI 44
 /Miejscowość/
 Ks. 61.8131/44.

WOJSKOWO LEKARSKIE ŚWIADECTWO ŚMIERCI

1. Wypisania lekarz/ **CONTI ENEA**
 Nazwisko i imię
 Przydział służbowy **2. Kamp Francuz. Włoskich** Nr. Ewid.
 Stopień wojskowy **Szeregowy**
 Data śmierci **16. VI. 44. godz. 3.40.**
 Przyczyna śmierci **Zapalenie otrzewnej** r. nar.
 a/ choroba naturalna **/peritonitis/** *forrestera zakażka*
 /podać rozpoznanie lekarskie po
 polsku, z wymienieniem cierpienia
 podstawowego lub najważniejszego
 oraz chorób współistniejących
 jakoteż powikłań. **Zranienie**
 b/ wypadek nieszczęśliwy **hajem**
 /wymienić rodzaj wypadku/
 c/ samobójstwo
 /wymienić rodzaj samobójstwa/
 d/ zabójstwo
 /wymienić rodzaj zabójstwa/

Pomoc lekarska
 a/ podczas choroby,
 b/ podczas wypadku lub też przed śmiercią.

Związek przyczyn w śmierci ze służbą wojskową
 /istnieje, przypuszczalny, nieistniejący, nieistnieje/.

Świadectwa /orzeczenia/ wojskowo-lekarskie
 /daty i liczby porządkowe/.

Wyniki sekcji i rozpoznanie pośmiertne.

11/44

Operowany na
franku opaleniawym
Jakubowski
 /czytelny, całkowity podpis lekarza/
Dr. Jakubowski
Kpt-Lek.

Po zakończeniu wojny, poległych żołnierzy polskich pochowanych tymczasowo w trakcie działań na licznych cmentarzach komunalnych, przeniesiono na nowo wznoszone monumentalne nekropolie wojskowe. Honorem tym nie objęto poległych Włochów służących w Wojsku Polskim. Ich miejsca pochówku zatękał czas i blisko 80-letnie zapomnienie. Z podjętych ustaleń wynika, iż Rodziny poległych po dziś dzień nie dysponują wiedzą o miejscu wiecznego spoczynku ich bliskich.

Str. 1. Jedn. Porządkowa.
Nazwa jednostki

(21) Wzór Nr 8. — Duszp.

METRYKA ZGONU

Nazwisko i imię: CONTI ENEA	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: <i>str.</i>	śmierci	pogrzebu	<i>Ks. Gysionek Siołkowski</i>
Jedn. ewid.: <i>2. Kom. Commando</i> Nr znaku tożsamości: SG	<i>16/VII-44</i> <i>S. S. U. C.</i>	<i>17/VII-44</i> cm. cywil. <i>S. Giordano B. 4</i>	
Dzień i rok urodzenia: 18/X-1925.	Przyczyna śmierci:	Nazwisko, imię, stopień lekarza	
Miejsce (gmina)	Świadkowie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:	Nr grobu:	
Powiat			
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. panieńskie matki:			
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec)			
Wyznanie: <i>Przym. kat.</i>			
Zawód cyw.:			
Czy zaop. Św. Sakrament:			

data *29/X-1944* r.
Ks. Stanisław Lurys
podpis kapłana

Drukarnia Polowa A.P.W.
5086-VII-44.

Str. 1. Jedn. Porządkowa.
Nazwa jednostki

(17) Wzór Nr 8. — Duszp.

METRYKA ZGONU

Nazwisko i imię: RICEI PIETRO	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: <i>Strzelec</i>	śmierci	pogrzebu	
Jedn. ewid.: <i>Commando</i> Nr znaku tożsamości:	<i>20/VII-44</i>	<i>21/VII-44</i> <i>Ostra Veto</i> cm. cywil.	
Dzień i rok urodzenia: 20/XI-1924.	Przyczyna śmierci:	Nazwisko, imię, stopień lekarza	
Miejsce (gmina)	Świadkowie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:	Nr grobu: 3	
Powiat		<i>Andrzej de Gnata</i>	
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. panieńskie matki:			
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec)			
Wyznanie:			
Zawód cyw.:			
Czy zaop. Św. Sakrament:			

data *29/X-1944* r.
Ks. Stanisław Lurys
podpis kapłana

Drukarnia Polowa A.P.W.
5086-VII-44.

Army Form W 3372.

GRAVES REGISTRATION REPORT FORM

Report No. Polish PGRU/HL/2189 Schedule No.

Place of Burial Military Plots - OSTRA VETERE Civ. Cem.
 Commune 17 Map Reference Sheet **III 117**
 The following are buried here: 1:100,000 242472

Regiment	Army No.	Name and Initials	Rank	Date of Death	Cross erected or G.R.U'd.	Plot, Row and Grave
2 Komp. "Commando"	29/III	ZŁOTECKI	A. Sgt.	20.8.44	GRU'd	A-2 ✓
12 P.Ul. Podol.	450/III	SUCHY	J. Trooper	25.8.44	"	A-5 ✓
5 Bn. Saperow	303/III	KURYŁEK	E. Cpl.	5.8.44	"	A-6 ✓
Identification: Particulars from cross and AFW 3314						
0 1/c. No. 2. Section Polish Graves Registration Unit <i>Gorynia 2/4</i> 10.10.44.						

M.M.P. & P. Coy., S.A.E.C.—2039/43—50,000—(132/UDF/2)
 (COUN. LORETO PDL WAR. CEM. D7/0052 28 OCT 1944 1 NOV 1945)

Dokument rejestracji grobów wojennych z adnotacją przeniesienia poległych polskich żołnierzy z cmentarza w Ostra Vetere na Polski Cmentarz Wojenny w Loreto. Na liście odczytujemy nazwisko plut. Aleksandra Złoteckiego ze 111. Kompanii Ochrony Mostów – 2. Kompanii „Commando”.

Okolica, w której poległ D'Altorio Giovanni pomiędzy Castellone di Suasa a San Lorenzo in Campo.

Sref. Amzp. Jedn. Poruczye.

Nazwa jednostki

Wzór Nr 8. — Duszp.

METRYKA ZGONU

①

Nazwisko i imię D'AL TORIO GIOVANNI	Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Stopień: <i>Stronac</i>	śmierci <i>19/VIII-44.</i>	pogrzebu <i>20/IX-44</i>	
Jedn. ewid.: <i>Corazzano</i> Nr znaku tożsamości:	<i>Lorenzo di Campo Civ. E. mil. ds. mspol. 148442.</i>		
Dzień i rok urodzenia	Przyczyna śmierci: <i>Poległ od broni maszynowej npla. w czasie walk ląd. m. S. Lorenzo di Campo</i>		Nazwisko, imię, stopień lekarza
Miejsce (gmina)			
Powiat			
Województwo			
Imiona rodziców i nazw. panieńskie matki:	Świadczenie śmierci: nazwisko i imię, stopień i przydział:		Nr grobu: <i>1</i>
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec)			
Wyznanie:			
Zawód cyw.:			
Czy zaop. Św. Sakrament.:			

M. p. , dnia *26/X-* 194*4* r.
K. S. M. L. S.
podpis kapelana

Drakarnia Polowa A.P.W.
809-VII-44.

Miejsce, gdzie w natarciu pod S. Andrea di Suasa poległ Marocchi Gino i Ricci Pietro.

Adnotacje autora dotyczące poległych włoskich żołnierzy ze 111. Kompanii Ochrony Mostów:

CAPOTOSTO GINO ur. 28.7.1922 w Castel di Sangro, poległ na Monte Freddo/Numana 9.7.1944, pochowany 10.7.44 na cmentarzu komunalnym w **Loreto**, nr grobu C-10/27, nr znaku tożsamości 18, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

CIAMARRA CLEMENTE ur. 2.3.1912 w Torella del Sannio, ciężko ranny na Monte Freddo/Numana 15.7.1944, zmarł 22.7.1944 w Numana, pochowany na cmentarzu komunalnym w **Loreto**, nr grobu D-12, nr znaku tożsamości 54, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

CONTI ENEA VINCENZINO ur. 18.10.1925 w Roccasicura, 3.4.1944 wstąpił do 111. KOM, 9.7.1944 ciężko ranny około godz. 14 przechodząc jako goniec z Monte Freddo do Villa Virginia, zmarł 16.7.1944 o godz. 3.40 w 5. Sanitarnym Ośrodku Ewakuacyjnym, pochowany na cmentarzu komunalnym w **Porto San Giorgio** 17.7.1944, nr grobu 3-B-4, nr znaku tożsamości 56, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

D'ALTORIO GIOVANNI ur. 27.4.1924 w Forli del Sannio, poległ 19.8.1944 pod San Lorenzo in Campo, pochowany 20.8.1944 na cmentarzu komunalnym w **Ostra Vetere**, nr grobu A-1, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Pułku Ułanów Karpackich.

DE PALO MICHELE ARCANGELO ur. Castropignano 31.8.1915, poległ 5.8.1944 na Montaiate/Monte Ajate pod Pergola, pochowany 6.8.1944 na cmentarzu komunalnym w **Cancelli**, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Pułku Ułanów Karpackich.

DI MENNA GIUSEPPE ur. 22.4.1922 w Agnone, poległ na Monte Freddo/Numana 15.7.1944, pochowany 15.7.1944 na cmentarzu komunalnym w **Loreto**, nr grobu C-13/19, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

GREGORIC RADOSLAV /GREGORIC ALEKSANDER PIOTR ur. 16.8.1926 w Villa Decani, 20.6.44 wstąpił do 111 KOM, ciężko ranny około godz. 19.30 na Monte Freddo/Numana 15.7.1944, zmarł o godz. 0.50, 16.8.1944 w 5. Sanitarnym Ośrodku Ewakuacyjnym, pochowany na cmentarzu komunalnym w **Porto San Giorgio** 16.08.1944, nr grobu 3-B-3, nr znaku tożsamości 130 lub 103, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

MAROCCHI GINO ur. 1925 w Serra Sant' Abbondio, poległ 20.8.1944 pod Sant'Andrea di Suasa, pochowany 20.8.1944 na cmentarzu komunalnym w **Ostra Vetere**, nr grobu A-4, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Pułku Ułanów Karpackich.

RICCI PIETRO ur. 10.12.1924 w Genui, poległ pod Sant'Andrea di Suasa 20.8.1944, pochowany 20.8.1944 na cmentarzu komunalnym w **Ostra Vetere**, nr grobu A-3, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Pułku Ułanów Karpackich.

SCHIAVONE SALVATORE ur. 20.11.1924 w Fragagnano, poległ na Monte Freddo/Numana 15.7.1944, w dniu śmierci był żołnierzem 111. KOM w składzie Zgrupowania Commando.

Brama cmentarza komunalnego w Ostra Vetere. Tutaj spoczywają w nieoznaczonych mogiłach lub po ekshumacji w ossuarium - D'Altorio Giovanni, Marocchi Gino, Ricci Pietro.

Cmentarz w Cancelli pod Fabriano, gdzie spoczywa bohater narodów polskiego i włoskiego DE PALO MICHELE ARCANGELO, oczekując godnego miejsca pochówku i pamięci o Nim. Szczątki bohatera spoczywają w kwaterze nr 2 w trzecim rzędzie lub na skutek powojennej ekshumacji umieszczone zostały w ossuarium.

Rejon Montaiate pod Pergola, gdzie w bliżej nieustalonym bliżej miejscu poległ De Palo Michele Arcangelo.

VIII.14/11/10

Wzrost Nr 8. — Duszp. 43

METRYKA ZGONU (10)

<i>Szef. Huzar. Jedn. Pomocnic.</i> Nazwa jednostki		Dzień, miesiąc, rok i miejsce		Nazwisko i imię ks. kapł. asystującego przy pogrzebie
Nazwisko i imię: DE PALO MICHELE		śmierci: 5/III-44	pogrzebu: 6/III-44	<i>ks. Mohimowski Jan</i>
Stopień: <i>szeregowy</i>			<i>Cancelli</i>	
Jedn. ewid.: <i>III Komp. Och. Mostów</i>			<i>Em. Cywil. Rz. Wgł.</i>	
Nr znaku tożsamości:				
Dzień i rok urodzenia:		Przyczyna śmierci: <i>Poległ w akcji z nieprzyjacielem</i>		Nazwisko, imię, stopień leksera
Miejsce: <i>CASTROPIGIANO</i> <i>ntochy</i>				
Powiat:		Świadkowie śmierci: Imię, nazwisko i imię, stopień i przydział:		Nr grobu: <i>1</i>
Województwo:				
Imiona rodziców i nazw. panielskie matki:				
Stan (kawaler, żonaty, wdowiec):				
Wyznanie: <i>Rom. Catl.</i>				
Zawód cyw.:				
Czy zaop. Św. Sakrament: <i>tak</i>				

M. p. , dnia 6/3- 1947 r.

Ks. Mał. Lusy

podpis kapelana

Druckaria Polska A.P.W. 666-VII-44.

MINISTERO DELLA DIFESA
COMMISSARIATO GENERALE PER LE ONORANZE AI CADUTI
Direzione Storico – Statistica - Ufficio Interno

Indirizzo Postale: Piazza della Marina 4, 00196 ROMA
Posta elettronica: onorcaduti@onorcaduti.difesa.it
Posta elettronica certificata: onorcaduti@postacert.difesa.it

OGGETTO: Caduto 2^ Guerra Mondiale M.O.V.M. DE PALO Michele di Fabrizio, nato a Castropignano (CB) il 31 agosto 1915 (Prat. C.G.O.C.G. 116929).

Al **Sindaco del Comune di Castropignano** comune.castropignano@pec.it

^^^ ^^^ ^^^

Riferimento mail del 7 ottobre 2020

^^^ ^^^ ^^^

1. In esito a quanto chiesto risulta, dall'esame degli atti raccolti, che il Caduto Michele DE PALO, effettivo all'87° Reggimento Fanteria Unità Friuli, è deceduto a seguito di ferite riportate in combattimento in località Monte Ajato, e sepolto alla fossa 2 – Fila 3 del Cimitero Cancelli Frazione del Comune di Fabriano (AN).
2. Al riguardo, allo scopo di individuare la sepoltura del Caduto in oggetto generalizzato, questo Commissariato Generale ha richiesto al Comune di Fabriano notizie relative allo status dell'Attuale sepoltura. Il citato Comune nel dare riscontro ha riferito, che da un sopralluogo di verifica, non ha trovato alcun riferimento che potesse attestare il punto esatto della collocazione della Salma; pertanto, ha riferito che, probabilmente, il Caduto Michele DE PALO è stato esumato allo scadere dei dieci anni e le Spoglie mortali sono state collocate nell'Ossario Comune situato al centro dei quattro campi per inumazioni avanti l'ingresso della chiesetta del Cimitero di Cancelli frazione del Comune di Fabriano (AN).
3. Le sia di conforto sapere che mai potrà venire meno la riconoscenza e la memoria verso Chi ha donato la vita per la Patria.

d'ordine
IL DIRETTORE f.f.
(Col. AArn Roberto ESPOSITO)

Digitally signed by ROBERTO
ESPOSITO
Date: 2021.02.16 13:00:43 CET

Byłoby dobrze wiedzieć, że nigdy więcej nie dojdzie do zatarcia miejsca i pamięci wobec tych, którzy oddali swe życie dla Ojczyzny. Słowa te płyną z pkt. 3 listu Onor Caduti wobec zatarcia wiedzy o dokładnym miejscu spoczynku De Palo Michele Arcangelo na niewielkim cmentarzu w Cancelli.

De Palo Michele Arcangelo, bohater dwóch narodów, oczekuje godnego upamiętnienia.

Pamięć o poświęceniu poległych i tych, którym dane było przeżyć przenieśmy przez pokolenia. Niech dziś i z tego miejsca zabrmi apel o uroczyste uhonorowanie i wniesienie Waszego dzieła do panteonu narodowego Rzeczypospolitej. To Wy walczyliście o wolną Polskę i wolną Italię. To Wy oddaliście swe życie u boku polskich towarzyszy broni. Za naszą i waszą wolność.

Serca Waszych Rodzin rozdarte i ból niezmierzony. Wasze mogiły porośła trawa i ludzka niepamięć.

Waszą majątnością było młode życie,

Waszą winą służba Polsce,

Waszą karą śmierć w walce o wolność,

Was wzywam – żołnierzy bitwy o Monte Cassino, zdobywców Ankony i walk na Linii Gotów,

STAŃCIE DO APELU!

Was wzywam - Capotosto Gino, Ciamarra Clemente, Conti Enea Vincenzino, D'Altorio Giovanni, De Palo Michele Arcangelo, Gregoric Aleksander Piotr, Di Menna Giuseppe, Marocchi Gino, Ricci Pietro, Schiavone Salvatore

STAŃCIE DO APELU!

I was wzywam, Waszych polskich towarzyszy broni – Gabara Marek, Jankowski Tadeusz, Wierzbicki Zbigniew, Złotecki Aleksander

STAŃCIE DO APELU!

Jeśli my zapomnimy o Was – niech Bóg zapomni o nas w niebie.

STAŃCIE DO APELU!

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

Artykuł dedykuję pamięci Profesora Wojciecha Narębskiego.

Pragnę złożyć niski ukłon i wyrazy największej wdzięczności wszystkim, których zrozumienie i ludzki odruch przyczyniły się do napisania powyższych słów.

Krzysztof Piotrowski

Artykuł upubliczniony w dniu włoskiego Święta Wyzwolenia – Festa della Liberazione. Fotografie autora dotyczące Porto San Giorgio i Loreto wykonane zostały w Wielki Piątek 7 kwietnia. W Wielką Sobotę 8 IV obrazy utrwalono w Falconara, Ostra Vetere i pod S.Andrea di Suasa. W Wielkanoc 9 IV w Cancelli pod Fabriano. Pragnę wyrazić szczególne wyrazy wdzięczności ks. Arkadiuszowi Noconiowi, Siostrze Nazaretankom w Loreto, Janowi Ambroziakowi oraz p. Carlo Gaetani i p. Nicola Scapillati za osobiste udostępnienie pamiątek Rodzinnych.

VERTE

Uwagi uzupełniające autora do historii 111. Kompanii Ochrony Mostów – 2. Kompanii „Commando”:

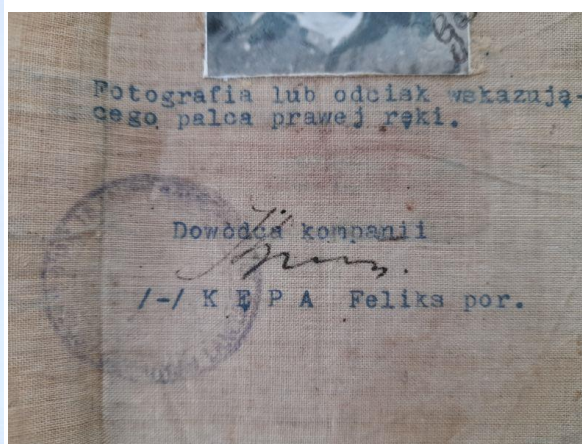
Budynek słynnej wytwórni akordeonów *Soprani* w Castelfidardo. Tutaj stacjonowała 111. KOM (wraz z kompanią komandosów kpt. W. Smrokowskiego w ramach Zgrupowania Commando) przed poniesieniem pierwszych strat na Monte Freddo.

Budynek w Falconara, w którym w lipcu 1944 r. rekrutowano i weryfikowano włoskich ochotników przed miesięcznym intensywnym szkoleniem w Monte San Vito. Miejsce wskazane przez Carlo Gaetani.

Tymczasowa książeczka wojskowa Giuseppe Gaetani, który wstąpił na ochotnika do 111. KOM w Falconara. Na okładce wpis Zgrupowanie "COMMANDO" i poniżej 2 kompania, LEGITYMACJA /tymczasowa/. Wewnątrz okrągła pieczęć Pułku Ułanów Karpackich [uwagi autora].

Giuseppe Gaetani w mundurze 111.KOM-2. Kompanii „Commando” w Porto San Giorgio. Na berecie *General Service Cap* widoczny metalowy orzełek oraz na przedramieniu haftowana oznaka 3. Dywizji Strzelców Karpackich poniżej POLAND-a.

Nieodpowiedzialne studium mundurowe, które prezentowane jest na stronach internetowych. W 111. KOM nie noszono oznak Operacji Połączonych, oznak commando, czy włoskich stopni wojskowych. Te dwa prezentowane obiekty to nie są oryginały a w rzeczywistości kompilacje powstałe we Włoszech pomiędzy 2005-2011 r. na bazie przedmiotów z epoki i bezpodstawnej, szkodliwej fantazji twórczej. Beret wykonany po wojnie posiada wewnątrz pieczęć belgijskiego producenta z końca 1945 r. [uwagi autora]